

HATÉKONY ÉSZLELŐ- ÉS
JELZŐRENDSZER:
LEHETŐSÉGEK ÉS NEHÉZSÉGEK A
TEREPEN

2026. április 15.

Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat

Fogyatékos Emberek
Budapesti Szociális Alap- és Szakosított Ellátási
Szakmatámogatási Csoportja

TSZR2025

JELZŐRENDSZER FOGALMA

AZ EGYÉNEK, CSALÁDOK, GYERMEKEK PROBLÉMÁINAK IDŐBEN TÖRTÉNŐ FELISMERÉSE ÉS AZOK MIHAMARABBI ENYHÍTÉSE, MEGOLDÁSA ÉRDEKÉBEN az állam a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerének keretében észlelő- és jelzőrendszert működtet.

Ez az észlelő- és jelzőrendszer **ÁGAZATOK, INTÉZMÉNYEK, SZAKEMBEREK ÉS MAGÁNSZEMÉLYEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS**, amelynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése, felismerése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, valamint folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése, állapotromlásának megelőzése érdekében.

SZOCIÁLIS TÖRVÉNY

AZ SZT. 64. § - CSALÁDSEGÍTÉS SZOLGÁLTATÁS SZABÁLYAI KÖRÉBEN KERÜLT RÖGZÍTÉSRE:

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

KÖTELES JELEZNI:

- jegyző,
- a járási hivatal, továbbá
- a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint
- a pártfogói felügyelői és
- a jogi segítségnyújtói szolgálat.

JELEZHETNEK:

- az egyesületek, az alapítványok,
- a vallási közösségek és
- a magánszemélyek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNY

A GYVT. 17. § - GYERMEKVÉDELMI RENDSZER SZABÁLYAI KÖZÖTT RÖGZÍTI

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – saját, törvényben meghatározott alaptevékenysége keretében feladatot látnak el:

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- b) A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ SZOLGÁLTATÓK,**
- c) a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,

GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNY

A GYVT. 17. § - GYERMEKVÉDELMI RENDSZER SZABÁLYAI KÖZÖTT RÖGZÍTI

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – saját, törvényben meghatározott alaptevékenysége keretében feladatot látnak el:

- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő,
- n) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- o) az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv,
- p) a települési önkormányzat jegyzője,
- q) a büntetés-végrehajtási intézet,
- r) a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.

A FENTI INTÉZMÉNYEK, SZEMÉLYEK KÖTELESEK:

- a) **JELZÉSSEL ÉLNI** a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- b) **HATÓSÁGI ELJÁRÁST KEZDEMÉNYEZNI** a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén,

Feljelentési kötelezettség is fennáll a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén.

**A FENTI JELZÉSSEL ÉS KEZDEMÉNYEZÉSSEL
BÁRMELY ÁLLAMPOLGÁR
ÉS A GYERMEKEK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ TÁRSADALMI SZERVEZET IS ÉLHET.**

A JELZÉS CÉLJA A SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ELINDÍTÁSA.

A JELZÉS NEM FELJELENTÉS!

EGYÜTTMŰKÖDÉSI KÖTELEZETTSÉG

A vonatkozó törvények és a végrehajtási rendeletek **AZ ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER NEVESÍTETT TAGJAI SZÁMÁRA** folyamatos és rendszerszintű **EGYÜTTMŰKÖDÉSI KÖTELEZETTSÉG**et írnak elő. Ennek a rendszernek a működtetését, koordinálását a törvény a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató, intézmény feladatkörébe rendeli.

Ezen feladatok keretében a család- és gyermekjóléti szolgálat felel a jogszabályban előírt észlelő- és jelzőrendszer megszervezéséért, működtetéséért, a folyamatos információáramlás biztosításáért.

A FOLYAMAT

1. A PROBLÉMA ÉSZLELÉSE

A jelzőrendszeri tag saját szakmai működése során, vagy egyéb úton tapasztalja, vagy tudomást szerez a gyermek veszélyeztetettségéről, a család, személy krízishelyzetéről, szociális, mentálhigiénés problémáiról, illetve az ilyen problémákat figyelemmel kíséri.

A FOLYAMAT

1.1 A CSELEKVÉS FOLYAMATA

- A probléma észlelését követően a jelzőrendszeri tag feltárja annak körülményeit, hátterét.
- Azonosítja a problémát, megvizsgálja, hogy fennáll-e krízishelyzet, vagy veszélyeztető tényező gyanúja.
- Beavatkozás biztosítása, amely során a szakember saját szakmai kompetenciáit, szakmájának eszköztárát felhasználva reagál a problémára, megvizsgálva azt, hogy mindezen eszközökkel képes-e eredményt elérni annak megoldásában.
- Szükség esetén feltérképezi a családi kapcsolatrendszert, az egyén, család kapcsolatrendszerében fellelhető segítő erőforrásokat.

A FOLYAMAT

2. A JELZÉS

Amennyiben a szakember azt tapasztalja, hogy a saját kompetenciáján belül tett beavatkozás nem jár megnyugtató eredménnyel, a korábban észlelt probléma továbbra is, vagy ismételten fennáll, súlyosbodott, illetőleg az a saját szakmai eszközeivel nem kezelhető, vagy nem egyértelműen megállapítható a veszélyeztetettség, a jelzést meg kell tennie a család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

A FOLYAMAT

KRÍZISHELYZET

Krízishelyzet esetén az észlelő- és jelzőrendszer tagja **AZONNAL TELEFONON VAGY SZEMÉLYESEN** teszi meg jelzését.

Az **ÉLETET ÉS TESTI ÉPSÉGET VESZÉLYEZTETŐ MAGATARTÁS ISMERETÉRŐL, TÉNYÉRŐL SZÓLÓ JELZÉSÉT** – amennyiben arról tudomást szerzett, esetleg azt közvetlenül tapasztalta **ÍRÁSBAN TESZI MEG**, akkor is, ha arról csak közvetett módon, pl. telefonos jelzés útján szerzett tudomást.

A FOLYAMAT

BÁNTALMAZÁS

Bántalmazás, valamint más életet vagy testi épséget veszélyeztető cselekmény vagy mulasztás gyanúja esetén,
A RENDŐRSÉG ÉRTESÍTÉSÉT KÖVETŐEN, MEGTESZI JELZÉSÉT A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT FELÉ.

A JELZŐRENDSZERI TAGOK TOVÁBBI FELADATAI

- A **HOZZÁTARTOZÓK KÖZÖTTI ERŐSZAK** veszélyének észlelése esetén kötelesek jelzést tenni a családvédelmi koordinációért felelős szerv (települési jegyző) felé.
- Az adott személyről alappal feltételezhető, hogy **EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATA** lett, akkor az eljáró személyes gondoskodást nyújtó szolgáltató azonosító adatlapot rögzít az EKAT rendszerben ezzel értesíti az illetékes áldozatsegítő szolgálatként eljáró vármegyei (fővárosi) kormányhivatalt.

VESZÉLYEZTETETTSÉG, KRÍZISHELYZET KIALAKULÁSA

A veszélyeztetettség, krízishelyzet kialakulásában különböző tényezők játszanak szerepet.

A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők mérlegelésekor, a kockázatelemzés során figyelembe vett problémák lehetnek súlyosak és kiemelten súlyosak.

A GYERMEK ÉS A FELNŐTT ELLÁTOTTAK ÜGYEINÉL VANNAK OLYAN FIGYELEMFELKELTŐ TŰNETEK, MELYEK BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ HELYZETEKRE HÍVJÁK FEL A FIGYELMET.

A VESZÉLYEZTETETTSÉG TÉNYEZŐINEK BESOROLÁSA:

- anyagi tényezők,
- egészségügyi tényezők,
- erkölcsi tényezők,
- nevelési, illetve nevelődési tényezők.

KIEMELTEN SÚLYOS PROBLÉMÁK, PÉLDÁUL:

- éhezés, éheztetés, nem megfelelő táplálkozás,
- fizikai bántalmazás a családban,
- pszichés bántalmazás a családban,
- a gyermek szexuális zaklatása,
- felügyelet nélkülség,
- alkoholizáló, drogfogyasztó gyermek.

SÚLYOS PROBLÉMÁK, AMELYEK A GYERMEKNÉL FIGYELHETŐEK MEG:

- a gyermek huzamos ideig a családja helyett rokonságnál, ismerősnél él életvitelszerűen,
- antiszociális, kriminalizálódó baráti kör,
- köznevelési, szakképző intézményből való indokolatlan hiányzás,
- hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye.

SÚLYOS PROBLÉMÁK, AMELYEK A GYERMEK CSALÁDJÁBAN FIGYELHETŐEK MEG:

- megállapítható szenvedélybetegség a családban,
- alacsony jövedelmi viszonyok,
- konfliktusos válás, elhúzódo gyermekelhelyezési per, szülői kapcsolattartás akadályozása,
- alulképzettség,
- valamely szülő tartós pszichiátriai kezelése, vagy ennek elhanyagolása.

SZANKCIÓK A JELZŐRENDSZER ELÉGTELEN MŰKÖDÉSE ESETÉN

MUNKAJOGI FELELŐSSÉG

A gyámhatóság az érintett szakember „fegyelmi felelősségre vonását” kezdeményezi a munkáltatónál.

SZANKCIÓK A JELZŐRENDSZER ELÉGTELEN MŰKÖDÉSE ESETÉN

BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉG

Ha a jelzőrendszeri tag súlyosan vét a szakmai szabályok betartása során, a munkajogi felelősség mellett a munkáltató vagy az illetékes kormányhivatal kezdeményezheti a büntetőjogi felelősségre vonását foglalkozáskörében elkövetett veszélyeztetés bűncselekmény elkövetése miatt.

SZANKCIÓK A JELZŐRENDSZER ELÉGTELEN MŰKÖDÉSE ESETÉN

BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉG

Aki kiemelt veszélyeztető okra utaló körülménnyel összefüggő kötelezettségét megszegi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (Btk. 209/A. §) – a kiemelt veszélyeztető okokat a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet sorolja fel.

SZANKCIÓK A JELZŐRENDSZER ELÉGTELEN MŰKÖDÉSE ESETÉN

IGAZGATÁSI BÍRSÁG

A mulasztó intézmény, illetve vezetője, fenntartója kötelezettségzegése esetén gyermekvédelmi igazgatási bírság szabható ki.

SZABÁLYOZÓ PROTOKOLLOK

Az észlelő- és jelzőrendszer működését, működtetését **HÁROM DOKUMENTUM SZABÁLYOZZA**, amelyek egymásra épülve rendszerbe foglalják a vonatkozó jogi és szakmai szabályokat.

- 1) Család-és gyermekjóléti szolgáltatás általműködtetett észlelő-és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól szóló módszertani útmutató
- 2) Protokoll a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól
- 3) A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan

SZABÁLYOZÓ PROTOKOLLOK

[LINK: Család- és gyermekjóléti szolgáltatások szakmai szabályzó dokumentumai](#)

A KOMPETENCIAHATÁROK FELISMERÉSE

1) INTÉZMÉNYEN BELÜLI FELADAT AMIT NEKÜNK KELL MEGOLDANI

AKKOR VAN ÍGY, HA A HELYZET BENNE VAN AZ INTÉZMÉNY:

- szakmai programjában,
- jogszabályi feladatkörében,
- a dolgozók kompetenciájában.

Például:

- kisebb konfliktusok,
- enyhe pszichés rosszullét,
- visszaesés jelei (nappaliban),
- higiénés gondok,
- támogatás a mindennapokban.

2) EGÉSZSÉGÜGYI KOMPETENCIA AMI MÁR NEM SZOCIÁLIS FELADAT

ILYENKOR A KLIENS OLYAN ÁLLAPOTBAN VAN, AMIT:

- orvosnak,
- pszichiáternek,
- addiktológiai szakembernek kell ellátnia.

Például:

- megvonási tünetek,
- detoxikáció szükségessége,
- pszichotikus krízis,
- öngyilkossági veszély.

3) HATÓSÁGI KOMPETENCIA AMI MEGHALADJA AZ INTÉZMÉNY DÖNTÉSI JOGKÖRÉT

- gondnoksági ügyek,
- súlyos veszélyeztető állapotok,
- elhelyezési ügyek,
- tartós életvezetési alkalmatlanság kivizsgálása.

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ NEM DÖNTHET EZEK BEN.

FELADATA: ÉSZLELÉS → JELZÉS → EGYÜTTMŰKÖDÉS.

TIPIKUS TÉVHITEK

„Nem vagyok biztos benne.” → A gyanú elég gyerekek esetén.

„Majd valaki más jelzi.” → Nem biztos, hogy megteszi.

„Félek, hogy rosszat teszek.” → A jóhiszemű jelző jogilag védett.

„Nem akarom a klienst bajba keverni.” → A jelzés segítség, nem feljelentés.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Dr. Bakró Beatrix

intézményirányítási jogi koordinátor

Református Szeretetszolgálat

A 2026. április 15-én megrendezésre került program a **TSZR2025** kódszámú **Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása – 2025** című projekt keretében a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat Fogyatékos Emberek Budapesti Szociális Alap- és Szakosított Ellátási Szakmatámogatási Csoportja szervezésében valósult meg.

<https://www.buszszh.hu>

BUSZSZH

Jelen prezentáció a TSZR2025 kódszámú projekt keretében a Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat Fogyatékos Emberek Budapesti Szociális Alap- és Szakosított Ellátási Szakmatámogatási Csoportja szervezésében 2026. április 15. napján megrendezésre került online szakmai műhely témájának vázлата.

A jelen prezentációban közzétett információk gyakorlatban történő alkalmazásának elengedhetetlen feltétele a mindenkor hatályos vonatkozó jogszabályokban, valamint a témában elérhető szakmai tartalmú útmutatókban, segédletekben foglaltak alapos ismerete és pontos alkalmazása.

A prezentáció tartalma az online szakmai műhelyen elhangzott információkkal együtt értelmezendő.

Jelen prezentáció a hatályos vonatkozó jogszabályok és elérhető aktuális információk, valamint hatósági ellenőrzések tapasztalatai alapján készült.

BUSZSZH

A SZAKMAI MŰHELY CÉLJA szakmatámogatási, módszertani segítségnyújtás a fővárosi székhelyű, szociális intézmények, szolgáltatók munkatársai részére az észlelő- és jelzőrendszer működését érintő kérdésekben.

Munkatársaink feladata iránymutatás, szakmai támogatás biztosítása, amely azonban nem minősül szakmai állásfoglalásnak.

Szakmai álláspont kialakítására a Belügyminisztérium Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya jogosult.

Jelen segédlet az intézmény, szolgáltató saját felelősségére használható.

